

Til Kunnskapsdepartementet

Dato: 12.03.2026

Saksbehandlere: Romina Ørvig og Natasha Harkness

Vår ref. 26/00211

Vedlegg 2 – Rettslig grunnlag for kategorisering av tjenester og for digitaliseringsrådets rolle

1. Formål

Dette vedlegget redegjør for de rettslige vurderingene som ligger til grunn for inndelingen av tjenestene i vedlegg 1, for Sikt og digitaliseringsrådets rolle og handlingsrom.

Inndelingen bygger på forskjellen mellom:

- tjenester som innebærer utøvelse av offentlig myndighet,
- tjenester som er forvaltningsoppgaver uten myndighetsutøvelse, og
- tjenester Sikt utfører som ledd i statens privatautonomi.

Formålet er å synliggjøre hvordan den rettslige statusen til en tjeneste avgrenser og muliggjør ulike typer rådgivning fra digitaliseringsrådet, uten å endre gjeldende myndighets- eller forvaltningskompetanse. En oversikt over tjenestenes juridiske status er nødvendig for å fastslå digitaliseringsrådets kompetanse og mandat.

2. Sikt – kunnskapssektorens tjenesteleverandør

Som statlig forvaltningsorgan utfører Sikt ulike oppgaver for staten i kunnskapssektoren. Oppgavene er innenfor forvaltningens virksomhet, og inkluderer både utøvelse av offentlig myndighet og annen offentlig virksomhet¹. Myndighetsutøvelse er en avgrenset type forvaltningsoppgave, med særskilte rettslige krav. Myndighetsoppgavene kjennetegnes av at forvaltningen treffer avgjørelser som er bestemmende for rettigheter og plikter til private personer².

Forvaltningens virksomhet kan imidlertid også bestå av handlinger som skjer gjennom utøvelse av privatautonomi, for eksempel ved inngåelse av avtaler eller levering av

---

¹ Begrepet «virksomhet» skal forstås vidt. Det dekker ikke bare myndighetsutøvelse i medhold av lov eller forskrift, jf. forvaltningslovens kapitler IV-VI, men også utøvelse av privatautonomi ved bruk av avtalefrihet eller eierrådighet, jf. forvaltningslovens kapitler II og III. Loven omfatter dermed alle former for forvaltningsvirksomhet når ikke annet er bestemt.

² Jf. Forvaltningsloven § 2a)

tjenester³. Her står staten i samme rettslige posisjon som private aktører, slik at virksomheten reguleres av alminnelige privatrettslige regler.

Sikt utfører forvaltningsoppgavene for kunnskapssektoren, og opptrer som tjenesteleverandør ved å utvikle, anskaffe og levere produkter og tjenester til utdanning og forskning i tett samarbeid med sektoren. Samarbeidet med universiteter og høyskoler skjer gjennom kundedialogen i tjenestestyringsmodellen, der digitaliseringsrådet utgjør øverste nivå, og gjennom brukermedvirkning i den operative tjenesteutviklingen. Kundenenes påvirkningsmuligheter og samarbeidsform varierer i tråd med de rettslige rammene for den enkelte tjeneste.

3. Juridisk ramme

For å avklare hvilke rettslige rammer som gjelder for de ulike tjenestene, og hvilket handlingsrom dette innebærer, beskriver underpunktene A–C de tre kategoriene som inngår i inndelingen i vedlegg 1. I denne sammenhengen er det skilt mellom myndighetsoppgaver, forvaltningsoppgaver og oppgaver som ledd i privatautonomi.

Skillet mellom forvaltningsoppgaver og utøving av privatautonomi er i praksis ikke alltid klart. Flere av Sikt sine tjenester vil kunne inneholde elementer fra begge kategorier. Klassifiseringen av den enkelte oppgave må derfor bygge på en konkret helhetsvurdering, der formål, rettslig grunnlag og organisering er sentrale elementer⁴. Inndelingen i vedlegg 1 bygger på en foreløpig vurdering av disse kriteriene.

A. Myndighetsoppgaver

Myndighetsoppgaver foreligger når Sikt treffer avgjørelser med hjemmel i lov eller forskrift som er bestemmende for rettigheter eller plikter for private eller andre rettssubjekter. Slike avgjørelser utgjør utøvelse av offentlig myndighet og er underlagt legalitetsprinsippet med krav til klar hjemmel, samt forvaltningslovens regler om saksforberedelse, vedtak, begrunnelse og klage. Oppgavene kjennetegnes ved at virksomheten står i en heteronom posisjon, hvor innhold og kompetanse følger direkte av lov eller forskrift.

---

³ Jf. NUT 1958: 3 s. 432, i Norsk Lovkommentar v/ Bernt J.F og Tøssebro, H.N 05.12.2025, note (3)

⁴ Rt 2015 s. 795

B. Forvaltningsoppgaver (uten myndighetsutøvelse)

Forvaltningsoppgaver kjennetegnes av at Sikt utfører offentlig virksomhet som ikke innebærer vedtak med direkte rettsvirkninger for private (slik som for myndighetsoppgavene). Dette omfatter blant annet drift, tjenesteleveranser, utviklingsarbeid, faglig tilrettelegging og rådgivning. Oppgavene utøves i kraft av statens organisasjons- og instruksjonsmyndighet. Forvaltningsloven kapittel II og III gjelder, herunder habilitet, veiledningsplikt, taushetsplikt og krav til forsvarlig saksbehandling⁵.

C. Tjenester som ledd i statens privatautonomi

Når Sikt leverer tjenester i kraft av statens privatautonomi, står staten i samme rettslige posisjon som private aktører. Tjenestene leveres gjennom privatrettslige avtaler eller ved utøvelse av eierrådighet⁶. Forvaltningsloven kapittel II og III vil fortsatt gjelde, som for forvaltningsoppgavene. Selv om staten opptre i en autonom posisjon, vil ulovfestede krav til god forvaltningsskikk og forsvarlig saksbehandling fortsatt gjelde. Dette innebærer blant annet at staten forventes å opptre saklig, ryddig og forsvarlig også ved inngåelse av avtaler eller tjenesteleveranse som ledd i statens privatautonomi.

4. Rettslige konsekvenser for digitaliseringsrådets handlingsrom

Tjenestenes juridiske status er avgjørende for rådets handlingsrom.

4.1 Myndighetsoppgaver – svært begrenset handlingsrom

Ved myndighetsoppgaver er rådene overordnede og generelle, og digitaliseringsrådet kan ikke gripe inn i den konkrete myndighetsutøvingen. Dette betyr at når Sikt er gitt kompetanse til å opprette en tjeneste og beslutte de interne prioriteringene, vil SIKTS kunder og øvrige aktører ha lite handlingsrom til å forhandle med Sikt om dette.

Digitaliseringsrådets rolle er begrenset til generelle råd, for eksempel om modenhet, risiko og overordnet arkitektur. Dette innebærer at digitaliseringsrådet ikke kan gi råd som kan forstås som styringssignaler eller som rettslig grunnlag for aktivitet i konkrete saker.

4.2 Forvaltningsoppgaver – moderat handlingsrom

Ved forvaltningsoppgaver vil handlingsrommet kunne være bredere, og særlig rettet mot helhetlige forhold innenfor etablerte styringslinjer.

Digitaliseringsrådet har her et større, men fortsatt avgrenset handlingsrom. Rådet kan gi anbefalinger om strategisk retning og samordning av digitale fellestjenester for sektoren,

---

⁵ jf. Forvaltningsloven § 1

⁶ Jf. RT 2015 s. 795

innenfor gjeldende styringslinjer. Rådene kan fortsatt ikke forstås som styringssignaler og kan ikke overprøve delegert myndighet eller virksomhets- og økonomiinstruksens rammer.

4.3 Privatautonome tjenester – størst handlingsrom

Ved tjenester hvor Sikt opptre som ledd i privatautonomi, er digitaliseringsrådets handlingsrom størst, fordi oppgavene ikke er lovbundne i innhold, og dermed er det større handlefrihet knyttet til tjenestens innhold og retning.

Innenfor slike tjenester har digitaliseringsrådet det største strategiske handlingsrommet. Rådet kan gi anbefalinger om langsiktig utvikling med tilhørende gevinstrealisering av fellestjenestene, samt avvikling eller etablering av tjenester, så langt dette er forenlig med øvrige rettslige rammer; eksempelvis avtaleforhold med institusjonene, eventuelle instruks fra Kunnskapsdepartementet eller relevant bakgrunnsrett.

5. Metode for kategorisering

Klassifiseringen av tjenestene i vedlegg 1 bygger på en foreløpig vurdering av rettslig grunnlag, karakter og virkninger. Sikt arbeider videre med å klassifisere og kategorisere tjenestene og deres rettslige konsekvenser, og oversikten vil derfor kunne bli oppdatert etter hvert som vurderingene utvikles.

6. Avgrensninger

Dette vedlegget omfatter kun tjenester som inngår i styringsmodellen for UH-sektorens fellestjenester. Interne administrative prosesser eller tjenester som ikke er fellestjenester, er ikke en del av vurderingen. Vedlegget beskriver de rettslige rammene for inndelingen og innebærer ingen endring av Sikts eksisterende myndighets- eller forvaltningskompetanse.